

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

1. Tantárgyi címoldal

Történelem tantárgy
5-8. évfolyam

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

a Történelem tantárgy oktatása a Sarkadi Általános Iskola Kossuth utcai székhelyintézménye, (5720 Sarkad, Kossuth utca 17.) a Sarkadi Általános Iskola Gyulai úti telephelye (5270 Sarkad, Gyulai út 17.) és a Sarkadi Általános Iskola Kötegyáni Tagintézménye (5275 Kötegyán, Táncsics utca 9-11.) 5. 6. 7. és 8. évfolyamán valósul meg.

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi alapóraszám</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	68	4
6.	2	72	68	4
7.	2	72	68	4
8.	2	72	68	4

Jogszabályi háttér:

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Pallag Mária pedagógus

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Pappné Szabó Erzsébet igazgató

2. Tantárgyi bevezető

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámoknak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

5-8. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemtanításról és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanítás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári létezéshez szükséges kompetenciákat.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására, valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulóknak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapok nyomán keletkező tudására.

A kerettanterv évenként 5–8 *témakör* feldolgozását írja elő. Az egyes témakörök 2–7 témát tartalmaznak, ami tanévenként összesen 18–20 témát jelent.

Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb adatok/lexikai egységek száma a korábbiaknál kevesebb lett. A meghatározott tananyagrészek feldolgozása átlagos esetekben a javasolt idő mintegy 80 %-át veszi igénybe. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a tanulási eredményekben megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére a tanár által leghatékonyabbnak tartott (pl. egyéni, kooperatív) tanulási technikák alkalmazására. Továbbá ez által lehetőség nyílik a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

témák beemelése, speciális foglalkozások szervezésére (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés), illetve tantárgyközi projektek megvalósítására.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

3. A tantárgy órakeretének évfolyamok és témakörök közötti felosztása

5. évfolyam			
Témakör neve	Kerettantervi alapóraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör teljes időkerete
Személyes történelem	7	0	7
Fejezetek az ókor történetéből	13	0	13
A kereszténység	5	0	5
A középkor világi	13	2	15
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20	0	20
A pedagógus által választott 2 téma mélységi kidolgozása	10	2	12
Összes óraszám	68	4	72

6. évfolyam			
Témakör neve	Kerettantervi alapóraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör teljes időkerete
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10		10
Új látóhatárok	11		11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14		14
Élet a kora újkori Magyarországon	6		6
Forradalmak kora	5		5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15		15
A pedagógus által választott téma mélységi kidolgozása	7	4	11
Összes óraszám	68	4	72

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

7. évfolyam			
Témakör neve	Kerettantervi alapóraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör teljes időkerete
A modern kor születése	5		5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7		7
Az első világháború és következményei	11		11
Totális diktatúrák	5		5
A Horthy-korszak	9		9
A második világháború	10		10
A megosztott világ	5		5
Magyarország szovjetizálása	10		
A pedagógus által választott témák mélységi kidolgozása	6	4	10
Összes óraszám	68	4	72

8. évfolyam			
Témakör neve	Kerettantervi alapóraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör teljes időkerete
A forradalomtól az ezredfordulóig	20		20
Együttélés a Kárpát-medencében	8		8
Népesedés és társadalom	5		5
A demokratikus állam	7		7
Régiók története	14		14
Mérlegen a magyar történelem	8		8
A pedagógus által választott témák mélységi kidolgozása	6	4	10
Összes óraszám	68	4	72

4. Tantárgyi tartalom: témakörök elemzése évfolyamonként

5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmódtörténelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyekből a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történelmi hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettanításon alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulónak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

5. évfolyam

Témakör neve	Személyes történelem		Órakeret 7 óra (7+0 óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Körülöttem a történelem</i> 2 óra	1, Családi fotóalbum és személyes tárgyak. Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. 2, Egy nap dokumentálása. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika).	
	<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i> 3 óra	3, Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. 4, A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. 5, Az időszámítás.	
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	–	

Megtanítandó:

Fogalmak: kódex.

Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
------------------------------	----------------------

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű, személyes történetek elmesélése. • Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. • Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. • Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. <p>A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről. • Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján. • Időszalag készítése. • Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése. <p>Címerek értelmezése tanári irányítással</p>
--	--

Témakör neve	Fejezetek az ókor történetéből	Órakeret 13 óra (13+0 óra)
	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Az ókori Egyiptom világa</i> 2 óra	- Földművelés a Nílus mentén. - Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. A legjelentősebb találmány: az írás.
	<i>Az ókori Hellász öröksége</i> 2 óra	- Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. - Görög istenek, az olümpiai játékok.
	<i>Az ókori Róma öröksége</i> 3 óra	Az athéni és spártai nevelés. - Róma alapítása a mondákban.
	<i>A görög-római hadviselés</i> 2 óra	Egy római polgár mindennapjai. - A gladiátorviadalmak és a kocsiversenyek. - Római emlékek Pannóniában.
	<i>Képek a népvándorlás korából</i> 2 óra	- Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai.
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	- Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légiói. - A Római Birodalom szétesése. A Hun Birodalom. Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. • Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. • Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. • A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhez kapcsolódó történetek felidézése. • Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. • A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképén. • A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. • Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképén. 	<ul style="list-style-type: none"> • Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről. • Térképvázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével. • Egy szabadon választott pannóniai településről készült film megtekintése megtekintése. • Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről. • Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével). • A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása interaktív szemléltetés segítségével. • Helyi ókori tárgyú gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. <p>Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.</p>

Megtanítandó:

Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.

Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.

Kronológia: Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.

Topográfia: Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	A kereszténység		Órakeret 5 óra (5+0 óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Az Ószövetség népe</i> <i>1 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. • Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. 	
	<i>Jézus élete, tanításai és a kereszténység</i> <i>3 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Történetek az Újszövetségből. • A kereszténység főbb tanításai. • A kereszténység elterjedése. • A keresztény hitélet szinterei és szertartásai. • A kereszténység jelképei. 	
	<i>Számonkérés projekt feladattal</i> <i>1 óra</i>	–	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. • Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. • A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. • A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap 	<ul style="list-style-type: none"> • A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése. • Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján. • Képek gyűjtése bibliai helyszínekről. • Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.

Megtanítandó lexikális anyag:

Fogalmak: egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszttség és úrvacsora.

Személyek: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.

Topográfia: Jeruzsálem, Betlehem.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Témakör neve	A középkor világa		Órakeret 15 óra (13+2 óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Királyok és nemesek • Várépítészet – híres magyar középkori várak. • Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete). • A középkori egyházszervezet. • A szerzetesség és a kolostor. • Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. • Oktatás a középkorban. • A céhek. • A városi polgárok. • Városépítészet – híres magyar középkori városok. • Könyvnyomtatás és reneszánsz. • Az iszlám–arab kihívás. • A nehézlovas harcmódot. • Keresztesek a Szentföldön. • A lovagi életforma és kultúra. 	
	<i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i> 3 óra		
	<i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i> 3 óra		
	<i>A keresztes lovagok világa</i> 3 óra		
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 3 óra		

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. • A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. • Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. • A középkori város és a falu összehasonlítása megadott 	<ul style="list-style-type: none"> • Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról. • Tablókészítés a középkori magyar templomokról. • Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal. • Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat)

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán 	<p>segítségével).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről. • Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inasból céhmester, apródból lovag, jobbágyból püspök). • Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.).
---	--

Megtanítandó lexikális anyag:

Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.

Személyek: Szent Benedek, Szent Ferenc, Nagy Károly, Gutenberg, Mohamed.

Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.

Témakör neve	Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	Órakeret 20 óra (20+0óra)
	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Történetek a magyarok eredetéről</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. • Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. • Álmos és Árpád alakja a krónikákban. • A honfoglalás: Etelkőzből a Kárpát-medencébe. • Történetek a kalandozó magyarokról. • Géza és István alakja a krónikákban. • István harca Koppánnal és a koronázás. • Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények. • Szent László, a lovagkirály. • Könyves Kálmán, a művelt
	<i>Honfoglalás és kalandozások</i> 3 óra	
	<i>Szent István és a magyar állam</i> 2 óra	
	<i>Árpád-házi királyportrék</i> 4 óra	
	<i>Árpád-kori szentek</i> 2 óra	
	<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i> 2 óra	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p><i>Magyarország koronázási jelvényei</i></p> <p><i>2 óra</i></p>	<p>király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás. Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit. A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. Szent Korona. Palást, jogar, országalma.</p>
<p><i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i></p> <p><i>2 óra</i></p>	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. • Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. • Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. • Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. <p>A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése. • Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megőrkítő freskókból a Kárpát-medencében. • A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben. • Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről. • A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

Megtanítandó lexikális tananyag:

Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.

Személyek: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.

Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.

Témakör neve	Két téma mélységi kidolgozása		Órakeret 12 óra (12+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Pedagógus által szabadon választható világtörténelmi téma</i> 5 óra	<i>Az altémák meghatározása a tanmenetekben történik, s a megfelelő témához kerül integrálásra.</i>	
	<i>Pedagógus által szabadon választható magyar történelmi téma</i> 7 óra	Ajánlás: Az ókori Kelet találmányai II. A honfoglaló magyarság életmódja	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • kezűgyesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy találmányról, személyiségről • interaktív feledatok készítése a témához • Időszalag készítése. • makettek, rajzok készítése • rovásírásos plakát készítése

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra
- ismeri a magyar történelem első szakaszának jelentősebb személyiségeit

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
 - egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták)

Megtanulandó lexikális anyag:

- **Fogalmak:** kódex, öntözéses földművelés, fáraó, piramis, rabszolga, olimpia, népvándorlás, Ószövetség, Újszövetség, keresztény, földesúr, jobbágy, szerzetes, pápa, polgár, céh, iszlám, törzs, fejedelem, székely, vármegye, Szent Korona
- **Személyiségek:** Kheopsz, Julius Caesar, Attila, Jézus, Mária, Szent Péter, Szent Benedek, Gutenberg, Szent István, Géza fejedelem, I. László, IV. Béla, Szent Margit
- **Kronológia:** őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor, Kr.e.753. Róma alapítása, Kr.u. 476. a Nyugat-Római Birodalom bukása, 895, honfoglalás, 997/1000-1038. I. István uralkodása, 1301. az Árpád-ház kihalása
- **Topográfia:** Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Római Birodalom, Jeruzsálem, Betlehem, Szentföld, Anglia, Franciaország, Vercei-hágó, Buda, Muhi

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

6. évfolyam

Témakör neve	Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	Órakeret 10 óra (10+0óra)
	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Magyar királyportrék a 14–15. századból</i> <i>3 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Károly és az aranyforint. • Nagy Lajos, a hódító. • Luxemburgi Zsigmond, a császár.
	<i>Hunyadi János, a törökverő</i> <i>2 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. • A nándorfehérvári diadal.
	<i>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó</i> <i>3 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Mondák és történetek Mátyás királyról. • A fekete sereg.
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> <i>2 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Mátyás reneszánsz udvara.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • időben és térben való tájékozódás • digitális kompetencia fejlesztése • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint. • A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével). • Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról. • A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása interaktív anyagok segítségével. • Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.
Megtanítandó ismeretek:	
<i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.

Kronológia: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.

Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár

Témakör neve	Új látóhatárok		Órakeret 11 óra (11+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következőkben:	<i>A földrajzi felfedezések</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A felfedezők útjai, A világkereskedelem kialakulása. • Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák. 	
	<i>Korai kapitalizmus</i> 2	<ul style="list-style-type: none"> • A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. • A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. • Az első bankok és tőzsdék. 	
	<i>A vallási megújulás</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. • Reformáció és katolikus megújulás. 	
	<i>Az új világkép kialakulása</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. • Vallási türelem Erdélyben. • A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. • A középkort felváltó világkép: a felvilágosodás. 	
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • időben és térben való tájékozódás • digitális kompetencia fejlesztése • A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. • A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. • A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. • A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. • Érvelés a vallási türelem mellett. 	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján. • A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése. • Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről. • Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson. • Táblázat készítése a középkor és az újkor világméretű összehasonlításához megadott szempontok alapján
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.</p> <p>Személyek: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.</p> <p>Kronológia: 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.</p> <p>Topográfia: Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.</p>	

Témakör neve	Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	Órakeret 14 óra (14+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A török háborúk hősei</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • II. Lajos és a mohácsi csata. • Buda eleste és az ország három részre szakadása. • A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).
	<i>Bocskai, Bethlen és Zrínyi</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. • Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. • Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. • Buda visszavétele: a török kiűzése.
	<i>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Rákóczi fordultatos életpályája Munkácsról Rodostóig. • Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. • A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal.
	<i>Mária Terézia</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Mária Terézia, a családanya és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. • Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. • A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • időben és térben való tájékozódás • A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. • A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. • A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. • Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • A három részre szakadt ország térképének értelmezése. • Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére. • II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása. 	<ul style="list-style-type: none"> • A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. • Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • A három részre szakadt ország térképének értelmezése, vaktérkép készítése. • Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére. • II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p> <p>Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p> <p>Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p> <p>Topográfia: Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>	

Témakör neve	Élet a kora újkori Magyarországon		Órakeret 6 óra (6+0óra)
	Témák	Altémák	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére</p>	<p style="text-align: center;"><i>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával</i></p> <p style="text-align: center;">2 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. <ul style="list-style-type: none"> • Magyarország 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

jártas a következő témákban:	<i>Élet a 18. századi Magyarországon</i> – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával 3 óra	újranépesülése és újranépesítése. • Népek és vallások együttélése. A barokk városépítéset.
	<i>Projekt értékelése</i> 1 óra	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. • A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. • A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével. • 	<ul style="list-style-type: none"> • A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. • Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. • Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról. • Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészeetről. • Egy barokk templom megtekintése a saját településen. •
Megtanítandó ismeretek:	
<i>Fogalmak:</i> nemzetiség, ortodox, barokk.	
<i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.	

Témakör neve	Forradalmak kora	Órakeret 5 óra (5+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<i>Ipari forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Gyapotból pamut. • A textilipar fejlődése. • A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. • Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. • A köztársaság kísérlete Franciaországban. • A forradalmi terror. • Napóleon a császár és hadvezér.
	<i>Társadalmi-politikai forradalom</i>	
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> <i>1 óra</i>	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. • A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. • Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> • A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján. • Beszélgetés a gyermekmunkáról. • Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen. • Napóleon-ábrázolások gyűjtése.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.</p> <p>Személyek: James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p> <p>Kronológia: 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p>Topográfia: Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>	

Témakör neve	A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	Órakeret
--------------	---	----------

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

		15 óra (15+0óra)
	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A reformkor</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Széchenyi István alkotásai. • A jobbágyszabadítás kérdése. • A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.
	<i>A forradalom</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A március 15-i események és a 12 pont. • Kossuth Lajos szerepe. • Az áprilisi törvények. • A Batthyány-kormány.
	<i>Képek a szabadságharc történetéből</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Történetek a szabadságharc idejéből. • Görgei Artúr, a hadvezér. • A tavaszi hadjárat. • A Függetlenségi nyilatkozat. • A fegyverletétel és megtorlás – Arad.
	<i>A kiegyezés</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az ellenállás formái. • Deák Ferenc szerepe. • A kiegyezés megkötése. • Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.
	<i>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről. • Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről. • Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. • 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. • A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása. • A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. • A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. • A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) • A kiegyezés értékelése. 	<p>összefüggéseiről.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térkép-vázlat készítése a március 15-i eseményekről. • Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről. • Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról. • 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken. • Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruháiról és fegyvereiről. • Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről. • Mikrotörténelmi kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása. •
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.</p> <p>Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.</p> <p>Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.</p> <p>Topográfia: Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.</p>	

Témakör neve	A pedagógus által választott témák mélységi kidolgozása		Órakeret 12 óra (11+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz,	<i>Pedagógus által szabadon választható világtörténelmi téma</i> 5 óra	<i>Az altémák meghatározása a tanmenetekben történik, s a megfelelő témához kerül</i>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>hogyan a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>Pedagógus által szabadon választható magyar történelmi téma</i></p> <p><i>6 óra</i></p>	<p><i>integrálásra.</i></p> <p>Ajánlás:</p> <p>I. Mindennapi élet az ipari forradalom idején</p> <p>II. Élet a XIX. század második felében Magyarországon</p>
---	---	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • kezűgyesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy találmányról, személyiségről • interaktív feledatok készítése a témához • Időszalag készítése. • makettek, rajzok készítése • rovásírásos plakát készítése

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

Megtanulandó lexikális anyag:

- **Fogalmak:** kormányzó, zsoldos, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, tőzsde, bank, török hódoltság, kuruc, trónfosztás, barokk, nemzetiség, gyár, munkanélküliség, forradalom, diktatúra, országgyűlés, köztelherviselés, cenzúra, kiegyezés,

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- **Személyiségek:** I. Lajos, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Luther, Kálvin, Kolombusz, II. Lajos, Dobó István, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, Napóleon, Kossuth Lajos, Széchenyi István, Deák Ferenc
- **Kronológia:** 1456. nándorfehérvári diadal, 1458-149. Mátyás uralkodása, 1492. Amerika felfedezése, 1517. reformáció, 1526. mohácsi csata, 1552. Eger eleste, 1703-1711. a Rákóczi-szabadságharc, 1789. francia forradalom, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.
- **Topográfia:** Lengyelország, Nándorfehérvár, Oszmán Birodalom, Svájc, Mohács, Erdély, Pozsony, Temesvár, Debrecen, Párizs, Oroszország, Habsburg Birodalom, Pákozd, Isaszeg, Komárom, Osztrák-Magyar Monarchia

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

7–8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenységalapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetzeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

7. évfolyam

Témakör neve	A modern kor születése		Órakeret 5 óra (5+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A nemzeti eszme és a birodalmak kora</i> <i>3 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. • A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén. • Gyarmatbirodalmak a világ térképén. • A liberalizmus. • A konzervativizmus. • A szocializmus és kommunizmus eszméje. • A keresztényszocializmus. 	
	<i>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus</i> <i>2 óra</i>		
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> <i>1 óra</i>		

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével. • A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése. • Magyarzatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok). • Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok). • Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése. • Lemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. • A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. • Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján. 	
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus.</p> <p>Személyek: Bismarck, Marx.</p> <p>Kronológia: 1871 Németország egyesítése.</p> <p>Topográfia: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.</p>	

Témakör neve	A dualizmus kora: felzárkózás Európához	Órakeret 7 óra (7+0óra)
	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A modernizálódó Magyarország</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. • Vasútépítés, folyószabályozás. • Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.
	<i>A millenniumi Magyarország</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A soknemzetiségű ország. • A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban.
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> 1 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. • A millenniumi ünnepek. • A legjelentősebb kulturális alkotások.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A millenniumi Budapest bemutatása. • A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. • A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása. • A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. • A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> • Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról. • Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről. • Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. Személyek: Andrássy Gyula. Kronológia: 1896 a Millennium. Topográfia: Budapest.</p>	

Témakör neve	Az első világháború és következményei	Órakeret 11 óra (11+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>Az első világháború, Magyarország a háborúban</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A halálos lövés: a világháború kirobbanása. A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. • Az állóháború. • Magyarok a világháborúban. <p>A hátsószág megpróbáltatásai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.
	<p><i>Magyarország 1918–1919-ben</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. • Magyarország megszállásának folyamata. • A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. - Az ellenforradalom. -
	<p><i>A trianoni békediktátum</i> <i>2 óra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. • A trianoni békediktátum – a megcsönkített Magyarország. • Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. - A kisantant.
	<p><i>Összefoglalás, számonkérés</i> <i>2 óra</i></p>	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A fontosabb hadviselő országok 	<ul style="list-style-type: none"> • Vita a háború okairól. • Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.). • Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. • A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása. • Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. • A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. • Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól. • A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése. • 	<ul style="list-style-type: none"> • Első világháborús kiállítás megtekintése. • Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése. • Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.
--	---

Megtanítandó ismeretek:

Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátsország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.

Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.

Kronológia: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.

Topográfia: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.

Témakör neve	Totális diktatúrák		Órakeret 5 óra (5+0óra)
	Témák	Altémák	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a</p>	<p><i>A kommunista Szovjetunió</i> 2 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lenin és Sztálin diktatúrája. • Az államosítás. • A terror és a munkatáborok. 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A nemzetiszocialista Németország</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. • A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. • A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> 1 óra	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. • A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). • Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben 	<ul style="list-style-type: none"> • GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása. • Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus, koncentrációs tábor, Személyek: Sztálin, Hitler. Kronológia: 1922, a Szovjetunió megalakulása, 1933 a náci hatalomátvétel. Topográfia: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).</p>	

Témakör neve	A Horthy-korszak	Órakeret 9 óra (9+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>A politika irányai</i> <i>4 óra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Horthy, a kormányzó. • Antikommunizmus és revíziós törekvések. • A politikai antiszemitizmus. • Bethlen István miniszterelnöksége. • Külpolitikai kényszerpályák.
	<p><i>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági eredmények. • Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. • Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. • Életmód, szabadidő, sport.
	<p><i>Összefoglalás, számonkérés</i> <i>2 óra</i></p>	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. • Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. • Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. • A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. <ul style="list-style-type: none"> • A korszak egy kiemelkedő 	<ul style="list-style-type: none"> • Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról. • Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről. • Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről. • Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról. • Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről. •

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

személyiségének bemutatása.
Megtanítandó ismeretek:
Fogalmak: revízió ₂ , numerus clausus, pengő.
Személyek: Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.
Kronológia: 1920–1944 a Horthy-korszak.
Topográfia: Erdély, Partium, Felvidék, Délvidék, Kárpát-alja, Örvidék,

Témakör neve	A második világháború		Órakeret 10 óra (10+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Háború földön, tengeren és levegőben.</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. • Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. • A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. • Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. • Európa felosztása. 	
	<i>Magyarország a világháború idején</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A revíziós eredmények • A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. • Német megszállás. • A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. • A hadszíntérré vált Magyarország. 	
	<i>A háború borzalmai</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A totális háború. • A világháború fegyverei. • A hátszág szenvedései. • Az ellenállás formái. • A bombázások és városi harcok – Budapest példáján. 	
	<i>A holokauszt</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. • Az európai és magyarországi zsidótörvények. 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<ul style="list-style-type: none"> • Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. • Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.
Összefoglalás, számonkérés	
2 óra	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kirobbantásában. • A második világháború fordulópontjainak felidézése. • A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján. • Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése. • A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. • Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről. • A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. • Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira 	<ul style="list-style-type: none"> • Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről. • Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban). • A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése. • Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira. • Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése. • Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén. •
Megtanítandó ismeretek:	
Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború,	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények.

Személyek: Franklin D. Rooseveltt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.

Kronológia: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.

Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Hiroshima, Don-kanyar, Auschwitz.

Témakör neve	A megosztott világ		Órakeret 5 óra (5+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A hidegháború</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. Németország kettéosztása. • Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba, Vietnám, Közel-Kelet. • A nyugati demokrácia és piacgazdaság. • A jóléti társadalom. Az új tömegkultúra kialakulása. 	
	<i>A Nyugat</i> 2 óra		
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> 1 óra		

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése. • Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, • eseményeiről.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

<ul style="list-style-type: none"> • A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. • A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása. • A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. • A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. • A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. • Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). • Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról. – • Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p>Személyek: Hruscsov, Kennedy.</p> <p>Kronológia: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p> <p>Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.</p>	

Témakör neve	Magyarország szovjetizálása	Órakeret 10 óra (10+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon</i></p> <p>3 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. • Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. • Az 1945-ös és 1947-es választások.
	<p><i>A Rákosi-diktatúra</i></p> <p>2 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egypártrendszer, államosítás, diktatúra. • Az ÁVH működése. • A személyi kultusz. • Az egyházüldözés. • A tervgazdaság működése.
	<p><i>Deportálások „békeidőben”</i></p> <p>3 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A deportálások és üldözések okai. • A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. • Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.
	<p><i>Összefoglalás</i></p> <p>2 óra</p>	<p>–</p>

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. • A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből. • Új iparvárosok azonosítása térképen. • Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról. • Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról. • Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. • A határon túli magyarok megpróbáltatása-inak bemutatása különböző források alapján. 	
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH), besúgó, koholt vádak, .</p> <p>Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József. Rajk László</p> <p>Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p> <p>Topográfia: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>	

Témakör neve	A pedagógus által választott témák mélységi kidolgozása	Órakeret 10 óra (6+4 óra)
	Témák	Altémák
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p style="text-align: center;"><i>Pedagógus által szabadon választható világtörténelmi téma</i></p> <p style="text-align: center;">5 óra</p>	<p><i>Az altémák meghatározása a tanmenetekben történik, s a megfelelő témához kerül integrálásra.</i></p>
	<p style="text-align: center;"><i>Pedagógus által szabadon választható magyar történelmi téma</i></p> <p style="text-align: center;">6 óra</p>	<p>Ajánlás:</p> <p>I. Trianon következményei helytörténelmi gyűjtés</p> <p>II. Élet Rákosi-korszakban Magyarországon</p>

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • kézügyesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése a korszak gyermekeinek, családjainak életéről, személyiségről • interaktív feledatok készítése a témához • Időszalag készítése. • makettek, rajzok készítése • drámajáték • vádirat készítése

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;

Megtanulandó lexikális anyag:

- **Fogalmak:** nacionalizmus, demokrácia, kommunizmus, dualizmus, Millennium, urbanizáció, antant, központi hatalmak, front, állóháború, személyi kultusz, antiszemitizmus, koncentrációs tábor, fasizmus, Gulag, revízió, numerus clausus, tengelyhatalmak, szövetségesek, gettó, holokauszt, ENSZ, NATO, vasfüggöny, jóléti állam, államosítás, ÁVH, koholt vád
- **Személyiségek:** Marx, Andrássy Gyula, Tisza István, Lenin, Sztálin, Hitler, Bethlen István, Szent Györgyi Albert, Roosevel, Churchill, Teleki Pál, Hruscsov, Kennedy, Rákosi Mátyás, Mindszenty József
- **Kronológia:** 1872. Németország egységesítése, 1896. a Millennium, 1914–1918 az első világháború, 1920. június 4. a trianoni békediktátum., 1920–1944 a Horthy-korszak, 1939–1945 a második világháború, 1947. párizsi béke 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.
- **Topográfia:** Németország, Egyesült Államok, Japán, Budapest, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Partium, Szibéria, Dacchau, Auswitz, NDK, NSZK, Berlin, Recsk

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

8. évfolyam

Témakör neve	A forradalomtól az ezredfordulóig		Órakeret 20 óra (20+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>Az 1956-os forradalom és szabadságharc</i> 5 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Október 23., a forradalom kirobbanása. A pesti srácok és szabadsághősök. • A forradalom lakóhelyünkön és környékén. • Szovjet tankokkal a népakarat ellen. • A forradalom jelképei. • A magyar forradalom a világtörténelem színpadán. 	
	<i>A kádári diktatúra</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A kádári megtorlás. • A pártállam működése: az elnyomás változó formái. • Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek. • A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. 	
	<i>Élet a Kádár-rendszerben</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. • A hiánygazdaság. • A második gazdaság kiépülése. • Életszínvonal-politika és eladósodás. 	
	<i>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</i> 4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. • Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. • A tárgyalásos rendszerváltoztatás. • A kétpólusú világ megszűnése. • Az első szabad országgyűlési és 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzati választás. Antall József kormánya.
<p>Összefoglalás, számonkérés</p> <p>3 óra</p>	-

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. • Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül. • Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. • A Kádár-rendszerrel szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése. • A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása. • A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. • A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés a „pesti srácokról”. • Térkép-vázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről. • Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel. • 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén. • Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése. • Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről. • Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából. • Retró-kiállítás rendezése. • Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából.
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: Molotov-koktél, sortüzek, munkásörtség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőségvetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Személyek: Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.

Kronológia: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer,

1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.

Topográfia: Corvin köz, Mosonmagyaróvár, Békéssámson

Témakör neve	Együttélés a Kárpát-medencében	Órakeret 8 óra (8+0óra)
	Témák	Altémák
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>A határon túli magyarok</i> 4 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Határon túli magyarlakta területek. • Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarelles megtorlások, rendszerváltoztatás. • A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. • Kivándorlás és asszimiláció.
	<p><i>A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig</i> 3 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország nemzetiségi arányainak változása. • Az asszimiláció folyamata. • Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése. • A hazai cigány/roma népesség története. • A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.
	<p>Projektek bemutatása, értékelése</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. • Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helyállásra. • A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. • A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. • Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. • Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. <ul style="list-style-type: none"> • A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése. 	<ul style="list-style-type: none"> • . • Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól. • Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalú). • Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program). • Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal. • Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.
Megtanítandó ismeretek:	
<i>Fogalmak:</i> kitelepítés, kivándorlás, asszimilációnemzetiségi jogok.	
<i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron, Tőkés László,	
<i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások.	
<i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna, Székelyföld, Marosvásárhely	

Témakör neve	Népesedés és társadalom	Órakeret 5 óra (5+0óra)
--------------	-------------------------	-----------------------------------

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

	Témák	Altémák
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A hagyományos/ agrártársadalmak</i> <i>2 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. Önellátás, árutermelés, kereskedelem. • A népességnövekedés korlátai. A hagyományos társadalom (hierarchia és család).
	<i>A modern/ipari társadalmak</i> <i>2 óra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. • A migráció. A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus).- A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.
	<i>Projekt bemutatása, értékelése</i> <i>1 óra</i>	–

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. • Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). • A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. • Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól. 	<ul style="list-style-type: none"> • A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására. • Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól. • Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól. • A migráció okainak és hatásainak megvitatása. •
Megtanítandó ismeretek:	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fogalmak: háziiasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. pandémia, WHO

Személyek: Semmelweis Ignác,

Témakör neve	A demokratikus állam		Órakeret 7 óra (7+0óra)
	Témák	Altémák	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:	<i>A modern demokrácia gyökerei</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az athéni demokrácia működése. A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. • Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban. 	
	<i>A modern magyar állam</i> 3 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az Alaptörvény. • Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. • Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer. 	
	<i>Összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	–	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és 	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). • Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán. • A jegyzői hivatal felkeresése a településen, interjú készítése a választás menetéről

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). • Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. • A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. • Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről 	
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog.</p> <p>Személyek: Periklész, George Washington.</p> <p>Kronológia: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>	

Témakör neve	Régiók története		Órakeret 14 óra (14+0óra)
	Témák	Altémák	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>Magyarország és az Európa Unió</i></p> <p>3 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az Európai Unió születése és bővülése. • Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. • Magyarország európai uniós tagsága. • A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). • A második világháború hadszíntere. • A szovjet megszállás. • A visegrádi együttműködés. 	
	<p><i>Közép-Európa</i></p> <p>2 óra</p>		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<i>Az Amerikai Egyesült Államok</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. • Az amerikai polgárháború okai és eredményei. • Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.
<i>India</i> 1 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. • A brit gyarmati uralom. • Gandhi és a függetlenségi mozgalom. • A jelenkori India ellentmondásai.
<i>Kína</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. • Kína félgymarmati sorban. • A japán megszállás. • Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. • A gazdasági óriás.
<i>A Közel-Kelet</i> 2 óra	<ul style="list-style-type: none"> • Az Oszmán Birodalom felbomlása. • Izrael állam létrejötte. • Az olaj szerepe a régió történetében. • Az iszlám és az iszlamizmus. • Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak.
<i>Összefoglalás, számonkérés</i> 2 óra	—

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés 	<ul style="list-style-type: none"> • Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról. • Az Amerikai Egyesült Államok

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none"> • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • Az Európai Unió céljainak felidézése. • Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. • A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. • A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. • Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. • Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. • A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról. • 	<p>világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése. • Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken. • Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság). •
Megtanítandó ismeretek:	
<p>Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, Európai Parlament, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p>Személyek: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung,</p> <p>Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p> <p>Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>	

Témakör neve	Mérlegen a magyar történelem	Órakeret 8 óra (8+0óra)
	Témák	Altémák

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>Lábnymaink a nagyvilágban</i></p> <p>3 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). • Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás). • Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. Magyar művészek a világban. • Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása. • Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. • Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.
	<p><i>A magyar megmaradás kérdései</i></p> <p>3 óra</p>	
	<p><i>Összefoglalás</i></p> <p>2 óra</p>	

Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás • Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének-felidézése, bemutatása. • A Magyar Királyság középkori 	<ul style="list-style-type: none"> • Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése. • Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpikonokról, művészekről. • Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.). • Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról. • Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>sikeressége okainak felidézése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. • Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján. 	<p>küzdelem formáira és képviselőire.</p>
<p>Megtanítandó ismeretek:</p>	
<p>Javasolt személyek (altémánként 1-2): Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.</p>	

Témakör neve	A pedagógus által választott témák mélységi kidolgozása	Órakeret 10 óra (6+4 óra)
	Témák	Altémák
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére jártas a következő témákban:</p>	<p><i>Pedagógus által szabadon választható világtörténelmi téma</i></p> <p style="text-align: center;">5 óra</p>	<p><i>Az altémák meghatározása a tanmenetekben történik, s a megfelelő témához kerül integrálásra.</i></p>
	<p><i>Pedagógus által szabadon választható magyar történelmi téma</i></p> <p style="text-align: center;">5 óra</p>	<p>Ajánlás:</p> <p>I. Környezetvédelem a XX. és XXI. század legfontosabb kihívása</p> <p>II. Amire büszkék lehetünk: hungarikumok, helyi értékeink</p>

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció • együttműködési készség • szövegértési készség • forráselemzés • térképhasználat • digitális kompetencia fejlesztése • időben és térben való tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése a korszak gyermekeinek, családjainak életéről, személyiségéről • interaktív feledatok készítése a témához • Időszalag készítése. • makettek, rajzok készítése • drámajáték • vádirat készítése

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<ul style="list-style-type: none">• kezűgyesség fejlesztése• környezettudatosság	
---	--

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- Ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit.
- Különbségeket tud tenni a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- Példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- Ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- Képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- Ismeri hazája államszervezetét, jogait és kötelezettségeit.

Megtanulandó lexikális anyag:

- **Fogalmak:** sortűz, munkásország, gulyáskommunizmus, többpártrendszer, kitelepítés, kivándorlás, pestis, alkotmány, általános választójog, pandémia, migráció, Európai Unió, Korán, Visegrádi együttműködés, hungarikum, helyi érték,
- **Személyiségek:** Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, II. János Pál, Antall József, Márton Áron, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Semmelweis Ignác, Ghandi, Mao Ce-Tung, Julianus barát, Galamb József, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Kodály, Zoltán, Munkácsy Mihály
- **Kronológia:** 1956. október 23. a forradalom kitörése, , 1956. november 4. a szovjet támadás, 1989. rendszerváltás, 2012 Magyarország Alaptörvénye, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.
- **Topográfia:** Korvin köz, Békéssámsón, Székelyföld, Ukrajna, Brüsszel, Lengyelország, Izrael

5. A Történelem tantárgy értékelésének formái, szempontjai

A tantárgy értékelése során nemcsak az írásbeli munkát, hanem projekteket, órai munkát, házi feladatot, szóbeli feladatot, szorgalmi feladatokat is értékelünk.

A tanulói teljesítmények értékelésében iskolánkban a hagyományos, 5 fokozatú osztályzat skálát alkalmazzuk.

Az egységes értékelés kialakítása végett megegyeztünk abban, hogy az egyes feladatlapos dolgozatoknál elért pontszámokat a következő **százalékos kulcs alapján váltjuk át osztályzatokká:**

elégtelen	0 % -34%
elégséges	35% - 50%
közepes	51% - 75%
jó	76% - 90%
jeles	91% - 100%

A félévi és év végi minősítés – osztályozás nem mechanikus művelet. A záró osztályzat tükrözi a tanuló évközi szereplését. Értékeli az igyekezetét, a teljesítmény változásának irányát.

Az iskolánkban a tanulói teljesítmények objektív értékelését tartjuk alapvetőnek, de fontosnak tartjuk a tanulók tudásbeli fejlődéséről alkotott tanítói, tanári vélemény osztályzatban való kifejezésre juttatását is.

Az értékelés információt ad a gyerekeknek, szülőnek az előrehaladásról, és lehetővé teszi a fejlődés mértékéhez szükséges egyéni korrekciókat.